

Oljuprísurin avger endurnýgggingina

Hvussu úrslitið sær út, og harvið hvussu útlitini eru fyri endurnýggging av flotanum er tengt at oljuprísinum og harvið ikki minst at Irak krígunum

FØROYAR OG UMHEIMURIN

Jóannes Hansen

Seinastu vikurnar hevur kríggið í Irak verið í hvørjari stovu í landinum. At tíð og rúm ikki longur hanga saman, soleiðis sum tey gjørdur fyrr, ber við sær, at tey, sum búgva við ytstu enda jarðarinnar, sum tað ofta verður tikið til, á orkestarplássi fylgja við í, hvussu tað gongst hjá teimum, ið eru á vígvøllunum, sum tað fyrr í tíðini bara hoyrdust søgur um og frá.

At siggja ræðuleikarnar, sum kríggj altíð ber við sær, skakar, og skepnurnar hjá familjum og einstaklingum, sum á egnum kroppi kenna ræðuleikarnar, hava ivaleyst ta ávirkan, at alt samfelagið – uttan mun til hvat annars verður hildið um kríggið – eru

samd í, at vesturheimurin eigur at vera við til at byggja Irak upp aftur. Higartil hava tað ikki verið serlig tiltøk í Føroyum fyri at savna pengar saman, men at visa samhugin í verki, plagar ikki at skorta, tá ið høvið er til tað. Í Danmark varð næstsiðsta leygarkvöld skipað fyri stórarar innsavning, sum tær báðar størstu sjónvarpsrásirnar, DR og TV2, skipaðu fyri, og hugurin at geva vísti seg at vera størri, enn hann nakrantíð hevur verið áður.

Við omanfyri standandi í huga kann tað kanska kennast næstan erkvisið at tosa um, at ræðuleikarnir og skiftandi umstøður annars úti í heiminum umframt tiltanina hjá føroyingum

eisini ávirka føroyska búskapin. Men tað er ein veruleiki, sum ikki minst fiskivinnan kennir.

Hon er nógv størsti oljunýtarin í Føroyum, og tað er fyrst og fremst fiskivinnan, sum kennir sviðan, tá ið oljuprísirnir svinga. Tølini siga, at sveiggini eru rættuliga stór, og tey hava heilt stóran týðning fyri, um talan verður um reyð tøl á botnlinjuni ella ikki, tá ið árið verður gjørt upp:

– Tvey tey seinastu árinu hevur lægsti listaprisurin verið 1,23 krónur, og tá ið hann hevur verið hægstur, hevur hann verið 3,23 krónur.

Tað sigur Olaf Olsen, sum hevur fingist við reiðaravirksemi seinastu meiri

enn triáti árinu, og sum altíð hevur havt stóran áhuga í tølum og hagtølum.

– Tað er eitt støðugt stríð at fáa rakstur in at hanga saman, og tá er tað ikki líka mikið, hvussu høgur oljuprísurin er. Útreiðslurnar til olju ber reiðarið hundrað prosent, og tí kennist tað sera meint, tá ið talan er so stórar hækkingar, sum vit viðhvørt hava sæð á heimsmarknaðinum og harvið eisini her í Føroyum.

Stór nýtsla

Undan sameindu innrásini í Irak fóru oljuprísirnir upp ígjøgnum. Tað merkist, tá ið rindast skal fyri oljuna, sum fer í tanga heima við hús, og tað merkist, tá ið

bilurin verður bunkraður. Størsta árinu av ógvusliga príslopinum í oljuni kenna teir, sum hava við skip og skiparakstur at gera.

Nærberg brennir einar 25 túsund litrar um dagin. Rækjutrolarnir bunkra til knappliga tveir mánaðar langan túr einar 600 túsund litrar. Tað vil siga, at hvør teirra brennur einar tíggu túsund litrar um dagin, ella tað sama, sum eitt húsarhald brúkar í einar triggjar mánaðir. Flakatrolarnir og stóru nóta- og trolskipini brenna eisini nógv, og so eru tað allir hinir partarnir av fiskiflotanum.

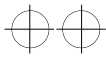
Toppskorarin í føroyska flotanum, tá ið tað ræður um oljunýtslu, er nýggja Norrøna. Hon brennir einar

hálvt hundrað túsund litrar um dagin.

Oljulasagið, sum ymsu skipasløginu brúka, er ymiskt, og harvið er prísurin eisini ymiskur. Nú Norrøna kom til landið, varð sagt, at hon brúkar tyngri olju enn gamla Norrøna, og at prísurin harvið er lægri. Tað er eisini ymiskt, hvussu stórir avsláttur verður givin. Tað valdast um nýtisluna hjá einstaka skipinum, og tað valdast eisini, hvussu nógv skip eitt reiðari, hevur at bunkra.

Prísmunurin

Fram til á heysti í 1973 kostaði oljan lítið. Tá var tað, at oljuprísirnir í kjalarvørrinum á Yom Kippur

krónur.

Beta rekur seks Cuba trolarar, og tveir nýggjar Cuba trolarar, sum teir verða nevndir, sjálvt um trolarnir, sum komu til landið stutt undan ársskiftinum, vórðu bygdur í Spania.

Tað hevur gingið væl hjá Cuba trolarunum seinastu tíðina, og tað hevur gingið stak væl hjá nýggju skipunum, síðani tey fóru í vinnu 7. januar.

– Vit høvdu roknað við, at veiðan hjá nýggju skipunum skuldi verða munandi størri, enn hon var hjá gomlu skipunum, og tað hevur hon verið. Rakstur in sær hampuligur út, men hann er ikki nóg góður til, at vit halda tað vera ráðiligt nú beinanvegin at fara at skriva sáttmála upp á fleiri nýggjar bátar. At tað ikki er lutfall millum betra fiskarið og betraðan rakstur kemst partvis av, at oljuprísirnir eru so høgir. Hitt er, at fiskaprisirnir ikki eru nóg góðir. At prísirnir ikki eru góðir kemst bæði av, at fiskurin er smærri, enn hann hevur verið, og ikki minst av høgu oljuprísunum, sum hava við sær, at keypiorkan yvirhovur minkar, og harvið verður eftirspurningurin eftir fiski eisini minni. Í kalkulatiónunum fyri nýggju skipini roknaðu vit við, at miðalprísurin fór at liggja omanfyri seks krónur. Teir triggjar fyrstu mánaðirnar, sum

Umstøðurnar í Miðeystri síggjast aftur í broyttum oljuprís, sum aftur ávirka fyrirteytirnar at endurnýggja skipaflotan, sigur Olaf Olsen á Beta

nýggju bátarnir hava roynt, hava teir fingið 1700 tons, men prísurin hevur ligið undir 6,00 krónum.

Framtíðin

Beta hevur framvegis samband við sponsku skipasmiðjuna, sum smíðaði teir

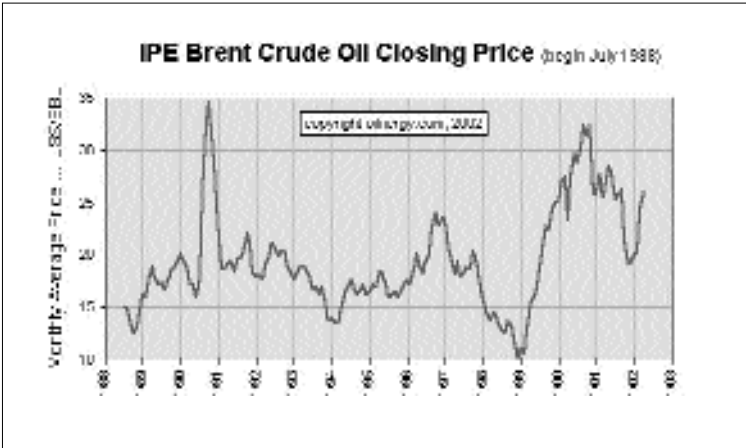
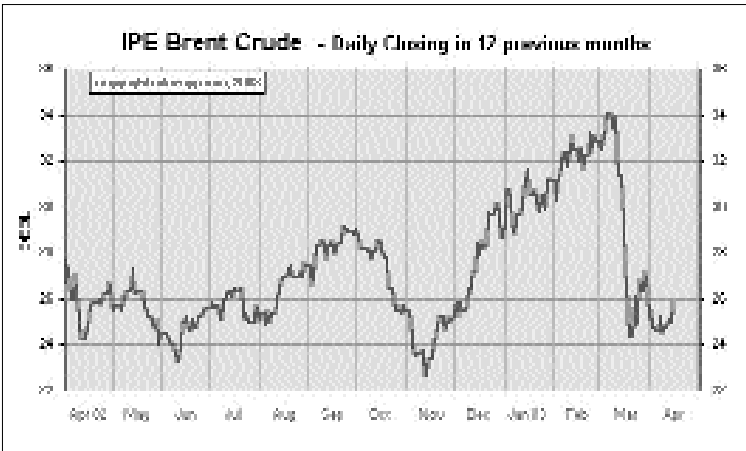
báðar nýggju trolarnar. Teir hava eisini optión upp á fleiri bátar, og ætlanin hevur verið, at tveir bátar skuldu koma til jólar 2004 og tveir afturat til jólar í 2006. Harvið skuldu teir átta Cuba trolarnir verið avloystir av seks nýggjum bátum. Men enn er tað ikki

greitt, um optiónin verður til sáttmálar og harvið nýggjar trolarar:

– Tað valdast ikki minst um, hvussu tað verður við oljuprísunum. Nú Irak kríggið er av, eru prísirnir dalaðir ikki so lítið. Um talan verður um nýggjar spenningar í Miðeystri og harvið

Fyrstu triggjar mánaðirnar hevur tað roynt væl hjá teimum báðum nýggju trolarunum hjá Beta, sum hava fiskað 1700 tons, men úrslitið hevði havt verið betri, um oljuprísurin ikki hevði havt verið so høgur

Gongdin í oljuprísinum frá apríl 2002 og til apríl 2003
Kelda: oilnergy.com

Gongdin í oljuprísinum 1988-2002
Kelda: oilnergy.com